THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

67 Elizabeth Street — Telephone Main 4582

SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mai Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

110

די פרעמדקייט צום פאליטישען לעבען

אין עטליכע וואכען ארום, ווען אויף דער היגער אידישער גאס פארקומען א היבש ביסעל געררודער און טומעל, דער זעלבער טומעל ווי אלע יאהר, ווען עס קומען פאר די וואהלען פאר די שטאטישע עמטער.

מענשען וועלכע שווייגען א גאנץ יאהר, וועלען זיך פלוצלונג פערוואנדלען אין דרשנים, און האלטען הייסע „קעמפיין" רעדעס פאר איינעם דער דעם אנדערען קאנדידאט. שוין אבגערעדט פון די, ביי וועמען „פאליטיק" איז געווארען א פראפעסיאן. עס וועלען אויך אויפלעבען די אידישע פאליטישע ארגאניזאציעס, און עס וועט זיך אנהויבען די סדרה פון גוט־ הייסען און איינדארסירען די קאנדידאטען. מענשען וועלכע מען האט א גאנץ יאהר אין ערגעץ ניט געזעהן, וועלען דעם שטויב פון זיך ארונטערווארפען, און ווערען טהעטיג, האבענדיג פרעטענזיעס אויף די אידישע שטימען.

אין אלגעמיין האבען מיר אונזער סארט „קעמפיינעווען" אריבער־גענומען פון דער ניט־ אידישער גאס. מעהר ניט, ווי ביי אונז געהט עס צו מיט מעהר טומעל און מיט מעהר גערויש. צו דער צייט, ווען דארטען, אויף דער ניט־ אידישער גאס, אינטערעסירט מען זיך מיט'ן פאליטישען, אדער שטאטישען לעבען, א גאנץ יאהר, יעדע וואך פונ'ם קיילעכדיגען יאהר, איז ביי אונז אבער דאס גאנצע יאהר בעהערשט פון א בית עולם טויטקייט און שטילקייט. נאר אין די אכט טעג אדער צוויי וואכען פאר די וואהלען קומט פאר דער גאנצער אינטערעס פונ'ם אידישען בירגער צום לאנד און איהרע געזעצען.

מיר בעריהרען יעצט דיעזע וויכטיגע פראגע צוליעב פאלגענדער פאסירונג:

הי־ יאהר קומען פאר די מוניציפאלע וואהלען פונקט ווי אלע מאהל אום ניי־ יאהר. דער ערשטער יאנואר פאלט אבער היי־ יאהר אויס אום שבת. די אידישע בירגער ווערען דארום געשטעלט אין אן אונאנגענעהמער לאגע. און עס איז מעהר ווי זיכער, אז דער אידישער „וואוט" וועט היי־ יאהר צוליעב דיעזער אורזאכע קלענער זיין ווי געוועהנליך.

עס וועט פאר'ן אידישען בירגער, וועלכער וויל ניט מחלל שבת זיין דורך איינשרייבען זיין באלאט, בלייבען בלויז איין וועג, און שטימען אפען, היסענדיג דעם „וואוטינג־ אפיסער" אויסצופילען דעם באלאט ווי עס טהוען עס אזעלכע, וועלכע קענען ניט שרייבען, אדער קענען ניט די ענגלישע שפראך. און פיעלע וועלען בעסער ענטזאגען זיך אין גאנצען פון שטימען, איידער שטימען „אפען". חוץ דעם וועט נאך די אלטע „אויטאמאבילען־ מכה", וועלכע וועט ניט קענען פראקטיצירט ווערען צוליעב שבת העלפען פערקלענערען די צאהל פון די אידישע שטימען.

וואס האבען די אלע יעניגע, וועלכע פערזארגען אונז מיט אונזער פאליטיק געטהאן, אז די אידען זאלען זיך יע קענען בעטהייליגען אין די וואהלען?

אמת, אונזער אידישער „וואוט" איז צו קליין, אז מען זאל צוליעב די אידישע שטימען, אוים רעספעקט צו די אידישע רעליגיעזע געפיהלען אבלעגען דעם וואהל־ טאג. אזא זאך, ווען מען זאל עס אפילו פאדערען וואלט מען עס אויך ניט בעקומען. מען האט אבער אן אויסוועג געקענט געפינען.

צווישען די שטאטישע געזעצען געפינט זיך א פונקט, דאס אויב מען ווענדט זיך צום „סיטי־ קאנסיל" מיט א ביטע, צו פערלענגערען די צייט פון שטימען אויף עטליכע שעה, קען ער עס טהאן. אזא ביטע מוז אבער אריינגעבראכט ווערען ניט שפעטער ווי דעם 15־טען נאוועמבער.

עס איז זיכער, אז וואלט מען זיך צום היגען סיטי קאנסיל געווענדעט מיט א ביטע צו פערלענגערען די וואהל־ שטונדען פון 5 ביז 8 ספעציעל פאר די אידען, וועמען עס האלט אב דער שבת פון בעטהייליגען זיך געהעריג אין די וואהלען, וואלט אזא ערלויבניש געמאכט געווארען.

מיר האבען געווארט. מיר האבען געוואלט זעהן, אויף ווי ווייט אונזערע פראפעסיאנעלע פאליטיקער אדער פאליטישע קלובס, ליעגען באמת אין זינען די אידישע אינטערעסען. מיר האבען געווארט, ווייל מיר האבען געוואלט זעהן, צי איז די אידישע גאס באמת פעראינטערעסירט אינ'ם פאליטישען לעבען פונ'ם לאנד.

דער 15־טער איז שוין פון לאנג פאריבער. האט אימיצער עטוואס געטהאן? האט זיך ווער פעראינטערעסירט אין דיעזער שבת־ פראגע? נאך עטליכע וואכען, און די אידישע גאס וועט פערטומעלט ווערען פון די קאמפיין־ דרשות. וואו זענען דיעזע אבער אלע טעג פון א גאנץ יאהר? ווארום האט מען אין יענע קרייזען, דארטען וואו די אידישע פאליטיק ווערט געמאכט ניט פאראויסגעזעהן, אז היי־ יאהר האט דער „שבת" אויך עטוואס צו זאגען בנוגע די וואהלען.

איין תירוץ איז נאר פערהאן, ביי אונז אינטערעסירט מען זיך מיט דעם פאליטישען לעבען בלויז אין קעמפיין־ צייט, אבער ניט יעדען טאג פון יאהר. דאס מוז געענדערט ווערען.

מיר בויען דא ניט קיין „נאכט־ אזיל", דער רוב פון אונז האט דא זיין היים אויסגעבויט, מיר מוזען זיך מעהר פעראינטערעסירען מיט'ן לעבען, וואס רינגעלט אונז ארום. און דאן וועלען אזעלכע טעות'ן ווי דער היי־ יעהריגער, ווערען אן אונמעגליכקייט.

בעטראכטען מיר זיך אבער נאך אלעס אלס פרעמדע, מוזען פאסירען אזעלכע ערשיינונגען ווי דאס וואס עס קומט יעצט פאר.

ווער עס פראפיטירט פון דער מלחמה

אז די מלחמה האט געבראכט מיט זיך ניט נאר פערוויסטונג און פערניכטונג אין די לענדער און געגענדען, וואו דער קריעג קומט פאר, נאר אויך קריזיסען און ארימקייט אין די לענדער און פלעצער, וועלכע זענען ווייט פונ'ם קריעגס־ פלאץ, דאס איז שוין היינט איינע פון די אנגענומענע אמת'ן.

ניט פאר אלעמען אבער ברענגט די מלחמה מיט זיך ארימקייט.

א היגע ענגלישע צייטונג ברענגט פאלגענדען סטייטמענט:

„מער העברי פעלעט, פרעזידענט פון דער „סטיל ענד רעדיאווי־ שאן לימיטעד", האט צוגעשטעלט א בעריכט, וועלכער צייגט ווי־ פיעל זיין קאמפאני ערווארט צו מאכען פראפיט פון אמוניציע. די קאמ־ פאניע האט קאנטראקטען אויף דער סוף דער סומע פון $2,060,000, און פון דעם וועט זיין פראפיט א מיליאן און פופציג טויזענד דאלאר, וועל־ כעס מיינט ארום פופציג פראצענט פון דער סומע.

די „סטיל ענד רעדיאווישאן קאמפאניע" איז ווארשיינליך ניט קיין אויסנאהמע, און מסתמא איז דאס זעלבע אויך מיט די אנדערע קאמפא־ ניעס.

אויף דער מלחמה האבען זיי זיך גאנץ ווייניג צו בעקלאגען.

זשארזש ביזע

א בלום וואס איז אבגעריסען געווא־ רען נאך איידער דער שטורם פון דער וועלט האט זי פארנאנדערגעבלעטערט — דאס דאזיגע ווארט פאסט זיך אויף זשארזש ביזע, וועמעס אייגענטליכער נא מען איז אלעקסאנדער צעזאר לעאפאלד, דער געניאלער קאמפאזיטאר פון דער בע ריהמטער אפערא קארמען.

שוין אין דעם 37־טען יאהר פון זיין לע־ בען האט איהם דער טויט צוגענומען פון דער וועלט איהם אבגעריסען פון דער קונסט נאך איידער זיין גרויסער טאלאנט האט זיך געקענט אויסבילדען.

ביזע פערנעהמט אין דער נייער פראנ־ צויזישער שוהלע א גאנץ בעזונדערען איי־ גענארטיגען פלאץ. ער האט געווירקט אלס באהן־ברעכער, איז געגאנגען אויף זיין אייגענעם וועג און ניט אויף די אויס געטראטענע שטעגען פון די מוזיקאלישע מייסטער פאר איהם. מחמת דעם איז זיין הויפט ווערק „קארמען," געווארען א ליעב לינגס ווערק ניט נור פון די פראנצויזען נאר אויך פון אלע געבילדעטע נאציאנען און עס וועט זיך זיכער נאך לאנג האלטען אין דעם רעפערטואר פון אלע ביהנעס אויף דער גאנצער וועלט.

זשארזש ביזע איז געבוירען געווארען דעם 25־טען אקטאבער 1838 אין פאריז. דאס איז געווען א ווירקליכעס וואונדער־ קינד.

ער האט שוין צו פיער יאהר געקענט לע זען נאטען.

אך גאר אלס יונגער אינגעל איז ער אויפ גענומען געווארען אין דער פאריזער קאנ־ סערוואטאריע, וואו ער האט שטודירט אונטער דער לייטונג פון די בעריהמטע מייסטער מארמאנטעל, האלעווי און צי־ מערמאן.

אין דערזעלבער צייט האט זיך אויך דער בעריהמטער פראנצויזישער קאמפא־ זיטאר שארל גונא פעראינטערעסירט אין דעם טאלאנטפאלען יונגען מאן און האט איהם געהאלפען איבערקומען די שווערע קייטען וואס ער האט בעגעגענט אויף זיין וועג צו בעריהמטקייט און ערפאלג.

אין 1857 ווען ביזע איז אלט גע־ ווען 19 יאהר האט ער געוואונען דעם "פרייז פון רוים" אבער דאס איז ניט גע־ ווען זיין ערשטער ארויסטריט אין דער עפענטליכקייט.

שוין מיט א שטיקעל צייט צוריק האט ער געצויגען די אויפמערקזאמקייט פון דער מוזיקאלישער וועלט מיט זיין אפע־ רעטא: "לע דאקטויר מיראקל", אין וועלכער ער האט זיך ארויסגעצייגט אלס דראמאטישער קאמפאזיטאר.

דאס איז געווען דער אנפאנג פון זיין קאריערע, און דער וועג פאר ערפאלג איז שוין געווען אפען פאר איהם. באלד נאכ־ דעם האט ער געוואונען דעם ערשטען פרייז אין א קאנקורס צווישען 60 קאנ־ קורענטען וואס איז פעראנשטאלטעט געווארען פון דעם בעריהמטען קאמפאזי־ טאר וועלכער איז דאמאלס געווען דירעק טאר פון דעם טהעאטער "בוף פאריזיען" פונקט אזוי גליקליך איז ער געווען ביי אן אנדער פרייז־קאנקורס וואס די פראנצוי־ זישע אקאדעמיע האט אנגעבאטען, נעמליך פאר דער קאמפאזיציאן פון דער לירי־ שער קאנטאטע: "קלאוויס און קלא־ טילדע,'.

נאכדעם ווי ער האט געמאכט א רייזע אין איטאליען, וואו ער האט הויפטזעבליך שטודירט די ווערק פון די אלט איטאל־ יענישע קירכען קאמפאזיטארען איז ער צוריקגעקומען קיין פאריז וואו עס איז איהם באלד געלונגען אויפצופיהרען אין "טהעאטער ליריק" א גרויסע אפערא זיינע מיט דעם נאמען „ די פערל פישער" אבער דיעזע אפערא ווי אן אנדערע אפע רא זיינע מיט דעם נאמען "לא זשאלי פי־ דע פערטה" וועלכע איז אויפגעפיהרט גע ווארען אין 1867 האט ניט געפונען קיין בעזונדערען חן ביים פובליקום אין דיא אויגען, און עס האט אויסגעזעהען אז ביזע שטרעבט דערצו אין א געוויסען היג זיכט נאכצוטהאן ריכארד וואגנער און ארבצוגעהן פון די אויסגעטראטענע אנ־ גענומענע וועגען און דאס איז ניט גע־ פעלען זיינע צייט־גענאסען.

אבער די פערהעלטניסמעסיג קאלטע אויפנאהמע פון די דערמאהנטע ווערק האט ביי דעם געניאלען קאמפאזיטאר אויף קיין פאל ניט גרוויבט דעם מוטה. נאך א קורצער צווישען צייט איז ער שיעגען זיין מוזיק צו אלפאנס דאדעס דראמע "ל'ארלע זיען" און אין 1875 איז ער ארויסגעקו־ מען מיט זיין בעריהמטער פיער־אקטיגער אפערא "קארמען" וועלכע האט אין אנ־ פאנג געקריגען אין אויסלאנד נאך מעהר אנערקענונג ווי אין פראנקרייך. די גרעס טע זינגערינען פון דער וועלט האבען זיך געסטארעט אריבער צו שטייגען איינע די אנדערע אין דעם זינגען און אין דער פאר־ שטעלונג פון דער אריגינעלער און כאר־ ראקטעריסטישער טיטעל ראלע, אין וועל כער דער קאמפאזיטאר האט דייטליך בא וויעזען אז ער האט ניט נויטיג געהאט זיך אנצושפארען ניט אויף וואגנער, און ניט אויף אירגענד וועמען פון די אנדערע מייסטער, נאר אז ער האט געהאט אייגענע שעפפערישע אידעען, וועלכע ער האט אויסגעדריקט אויף א גלענצענדען, היגריי סענדען אופן. א געהיימניספולער רייז ליגט אין די הערליכע קלאנגען פון דיעזער מערקווירדיג זיסער אפערא.

דעם בעריהמטען פראנצויזישען קאמ־ פאזיטאר האלעווי זיין הויפט לעהרער, האט ביזע איינפאך פערגעטערט. עס איז געוועזען פאר איהם אן אמת'ע פרייד צו קע נען פערענדיגען די דריי־אקטיגע ביבלישע אפערא "נח" וועלכע האלעווי האט אי־ בערגעלאזט ניט געענדיגט. אויך האט ער דעם 3־טען יולי 1869 חתונה געהאט מיט דער שעהנער און ליעבענסווירדיגער טאכ טער פון זיין אלטען לעהרער זשענעוויעווי האלעווי.

ווען די דייטש־פראנצויזישע מלחמה האט אויסגעבראכען, האט זיך זיין טהע־ טיגקייט אויף א לענגערע צייט אבגע־ שטעלט. ער האט דאמאלס געשריבען צו איינעם פון זיינע פריינד די טרויעריגע ווערטער, וועלכע האבען ארויסגעשטראמט פון זיין מרה שחורה'דיגער זעעלע:

"אונזער ארעמע פילאזאפיע און אונ־ זערע טרוימען וועגען דעם אייביגען פריע־ דען, וועגען וועלט־בירגערליכער ברידער־ ליכקייט און וועגען א מענשליכער געזעל־ שאפט! אנשטאט דעם אלעס האבען מיר: טרעהרען, בלוט, טויטע קערפערס און פערברעכען אהן א צאהל אהן א ענד איך קען ניט זאגען אין וואס פאר א טרוי ערינקייט אט די אלע שרעקען ווארפען מיך אריין. אמת, איך דערמאהן זיך, אז איך בין א פראנצויז אבער איך קען ניט פער־ געסען אז איך בין אויך א מענש."

עס איז כדאי צו ברענגען איינינע זעצע פון ביזע'ס מיינונגען איבער קרי־ טיק און מוזיק וועלכע ער האט געשריבען אין 1867 און וועלכע כאראקטעריזירען דעם נעדאנקענגאנג פון דעם געניאלען, יונג פערשטארבענעם קינסטלער.

',מיר האבען אלערליי מוזיק,' האט ער דאן געשריבען, "מוזיק פון דער פער־ גאנגענהייט, גענענווארט און צוקונפט אויף הארמאנישע, מעלאדישע און גע־ לעהרטע מוזיק. די לעצטע איז די נעפעהר ליכסטע פון אלע. פאר מיר עקזיסטירען בלויז צוויי סארטען מוזיק: די גוטע און די שלעכטע. זיינען דען ניט פאראן קיין זשעניען אין אלע לענדער און אין אלע צייטען? דאס גוטע און וואהרע שטארבט קיינמאל ניט! א דיכטער, מא־ לער אדער מוזיקער לענט אריין זיין גאנ־ צע איטעליגענץ זיין סאמע הארץ כדי אויסצופיהרען זיין ווערק, און וואס טהוען מיר? אנשטאט נעריהרט צו ווערען פרע־ גען מיר אויף זיין פאספארט. מיר פאר־ שען אוים זיינע מאניערען, זיינע בעצי־ הונגען און מיר ווילען וויסען פון וואנען זיין קונסט שטאמט. דאס איז שוין גיט קיין קריטיק, נאר פאליציי. דער קינסט לער האט ניט קיין נאמען און קיין נאצ־ יאנאליטעט; ער איז בעגייסטערט אדער ניט, ער האט טאלאנט אדער ער האט ניט. ווען ער האט דאס האן מוז מען זיך פאר איהם אננעהמען און איהם מיט ליעבע פאטשען בראוואָ. מיר דארפען ביי א גרוי סען קינסטלער ניט נאכפרעגען זיך נאך די אייגענשאפטען וועלכע פעהלען איהם נאר מיר מוזען פערשטעהן די אייגענ־ שאפטען וועלכע ער בעזיעצט."

ביזע איז געשטארבען אין 1875, אין דעם זעלבען יאהר וואס זיין מייסטער־ ווערק "קארמען', האט ענטציקט די גאנ־ צע מוזיקאלישע וועלט.

2 — זשארזש ביזע

די קרוינונג פון מעקאדא

וועלכע האט שטאטגעפונען לעצטע וואך אין דער אלטער שטאדט קיאטא וואו אלע הערשער פון יאפאן ווערען געזאלבט.

די מאדערנע און ציוויליזירטע אזיאטישע לאנד יאפאן האט לעצטע וואך גע קרוינט איהר נייעם מיקאדא, דעם הער־ שער פון אלע יאפאנעזער, וועלכער איז דער הונדערט און פיער און צוואנציגס־ טער קעניג צו זיצען אויף'ן טראהן פון דיע זען אלטען פאלק.

די איצטיגע קרוינונג איז געווען פיעל פערשיעדען פון די פריהעריגע ווייל אין די לעצטע פופציג יאהר האט יאפאן דורכ געפיהרט די גרעסטע ענדערונג אין איהר אלטער געשיכטע. אין דיעזער צייט איז געשאפען געווארען א פארלאמענט, דיא נאציאן האט דורכגעמאכט צוויי ערפאלג רייכע מלחמות. די פראדוקציאן און אינ־ דוסטריע פון לאנד האט זיך אונגעהויער פערגרעסערט און די אינזעל יאפאן איז אויסגעוואקסען אין א מעכטיגע אימפער־ יע.

מיט דער קרוינונג פון לעצטער וואך איז יאפאן וועניגסטענס אויף א קורצע צייט אויפגעלעבט געווארען דער גייסט פון הונדערטער יאהרען צוריק ווייל דיע־ זע קרוינונג ווערט אויסגעפיהרט לויט דעם אלטען נוסח, מיט צערעמאניעס וואס זיי־ נען עלטער איבער צוויי טויזענד יאהר. אום צו בעגרייפען גענוי דיזע אלטע צער־ עמאניעס מוזען מיר צוריקגעהן מיט פינף און זיעבעציגהונדערט צוריק, צו דער נאך פיעל פריהערער עפאכע וועלכע איז איינ געהילט אין א היסטארישען נעבעל, צו דער צייט ווען געשיכטע האט נאך ניט געקענט פערשריבען ווערען אין ביכער, און די געטער פון יאפאן האבען עקזיס־ טירט אין דער גאלדענער ליכט פון דער זונן.

אין יענער פערגאנגענער היסטארישער צייט, האט די זון־געטין אמאטערסו אמי־ קאמו געזעצט אויף'ן טראהן פון יאמא־ טא, איהר זוהן דזשימו טענא.

די פיעלע מיקאדאס וועלכעהאבען זייט דאמאלס געוועלטיגט איבער יאפאן שטאמען לויט דעם גלויבען פון דעם יא־ פאנעזישען פאלק פון דיעזען געטליכען זוהן. די יאפאנעזער גלויבען זאגאר דאס זיי אליין זיינען אויך געטליכע קינ־ דער און אז די נשמות פון זייער ערשטען דור האבען זיך פעראייניגט מיט די גע־ טער פון הימעל.

דיעזער גלויבען עקזיסטירט נאך ביז צום היינטיגען טאג אין יאפאאן, טראץ־ דעם וואס דאס לאנד האט זיך ציוויליזירט. באנזיי! שרייען די יאפאנער ביי דער קרוינונג פון זייער קייזער, זיי הויבען זייערע פאפירענע לאנטערנעס אין דער הויך און ווינשען איהם צעהן טויזענד יאהר פון פראכט און גלאנץ. דיעזער אויסגעשריי בעדייטעט די ליעבע און די אויפאפפערונגס וויליגקייט פאר דעם מי־ קאדא און דאס ווארט געפינט זיך אויף אלע ליפען פון קליין ביז גרוים איבער'ן גאנצען לאנד.

אין יענער נאכט פון צעהנטען נאוועמ־ בער האבען שעהן געפארבטע לאנטער־ נעס בעלויכטען יעדעס הויז אין יאפאן, מוזיק האט געשפיעלט אין אלע שטעדט און עס זיינען אויף פארגעקומען גרויסע דעמאנסטראציעס.

אזוי ווי טאקיא איז געווארען די הויפט שטאדט פון יאפאן און דער מיקאדא וואהנט דארט האט ער געמוזט פאהרען צו דער אלטער היסטארישער שטאדט קי־ אטא, א שטח פון 300 מייל וואו אלע מיקאדאס האבען זיך געלאזט קרוינען און וואו ער איז איצט געזאלבט געווארען אלס קייזער פון דעם יאפאנעזישען רייך.

דער איצטיגער מיקאדא רעגיערט שוין איבער יאפאן נאך זייט דעם 3־טען יולי 1912 ווען זיין פאטער איז געשטארבען. ער איז נאך דעמאלט געקרוינט געווארען פאר מיקאדא, אבער יענע קרוינונג איז נאר געווען א פראוויזארישע, און די איצ־ טיגע איז די אפיציעלע קרוינונג און אום געפיהרט האט זי געמוזט ווערען אין דער אלטער קרוינונגס שטאדט קיאטא. צו־ ליעב דעם טויט פון זיין מוטער האט דער מיקאדא ניט געקענט געקרוינט ווערען לעצטעס יאהר און מען האט דאס געמוזט אבלעגען ביז איצט.

ביי דער קרוינונג זיינען פאראן דריי הייליגע כלים וואס טארען ניט פעהלען ביי די צערעמאניעס; דאס זיינען דער הייליגער שפיגעל, די הייליגע שווערד און די הייליגע ציערונג.

דיעזע דריי זאכען זיינען איבערגעגאנ־ גען בירושה פון די גאר אלטע דורות, זייט דער צייט ווען דער זוהן פון זונן־ געטין איז בעשטיגען דער טראהן פון לאנד מייאטא. דיעזע דריי הייליגע זא־ כען ווערען זעהר אבגעהיט און דער מי־ קאדא נעהמט זיי מיט ווען ער פאהרט נאך קייאטא צו דער קרוינונג.

די אלטע שטאדט קיאטא אין וועלכע די מיקאדאס האבען געוואהנט אן ערך פון טויזענד יאהר איז זעהר פראכטפאל. זי ליגט אין א טהאל ארום גערינגעלט פון דריי זייטען מיט א וואלד.

דעם צעהנטען נאוועמבער אין דער פריה איז דער דארטיגער קעניגליכער פא לאץ אויפגעפענט געווארען פאר די קרוי נונגס צערעמאניעס. דער אריינפאהר פון מיקאדא און זיינע בעאמטע אין שטאדט איז געווען איינדרוקספאל, די קליידער פון מיקאדא זיינען געווען צו־ געפאסט צו דער ערענסטקייט פון מאָ־ מענט.

גאנץ פריה איז פארגעקומען אין צערעמאניע און בייטאג נאך איינע, וואס איז די הויפט צערעמאניע פון דער קרוי־ נונג אין דעם טעמפעל שישנידאן. אין טעמפעל געפינען זיך שטוהלען פאר צוויי טויזענד מענשען. דער גרעסטער מאמענט פון די צערעמאניעס איז ווען דער מיקאדא געהט ארויף די דריי טרעפ צו דער בימה וואו דער קאמער הערר גיט איהם איבער דעם סצעפטער אין האנד אריין. דיעזער טהייל פון די צערעמאניעס ווערט אנגע־ רופען „סאקוי", און יענעם מאמענט איז דער מיקאדא געקרוינט.

דערנאך געהט דער מיקאדא אריין אין אויף די פארהאנגען און דער אנוועזנ־ דער פערזאמעלטער עולם איבערחזרט די ווער־ פערהאנגענעם פאוויליאן זעצט זיך אוועק דער עולם זעהט דאן דעם מיקאדא זיצען אויף'ן טראהן. דער מיקאדא לעזט דאן פאר די רייכס רעדע, שריינט אוים דער מיניסטער פרעזידענט באנזיי" און דער פערזאמעלטער עולם איבערחזרט די ווער־ טער דריי מאהל אויף'ן קול און דער מי־ קאדא פאהרט דאן צוריק נאך זיין רעגיע רונגס שטאדט טאקיא.

זאב

Cowan's Perfection Cocoa

פולמיט ערהאל טונגס שטאף רייך

א יונגער מאן וואס איז אנטלאפען פון סיביר אין א פעסעל קעז

(א בריוועל פון וויען פון מ.מ. פוקס)

ווען איך וואלט געהאלטען ביי ליע־ דער שרייבען, שווער איך אייך ביי א דעם וואס לעבט אייביג אז איך וואלט אוועקגעשיקט די געליעבטע צו אלדע־ שווארצע יאהר, דעם טויט מיט די טרוי־ מען, מיט די בענקשאפט וואלט איך אב־ געשיקט אין באר אריין און מיט דעם לעצטען טראפען בלוט פון מיין קראנקען הארצען וואלט איך בעקלאגט דעם גרוי־ סען בראך וואס האט געטראפען הונדער־ טע טויזענדע פון מיינע ארימע ברידער אוים דעם לאנד גאליציען אין דעם יאהר 1914—1915.

ווייסט איהר וואס דאס הייסט ארויס־ צושלעפען אין סאמע מיטען נאכט פון די ווארעמע בעטען טויזענדע ארימע, שוואכע אידען אבצורייסען זיי פון זיי־ ערע ווייבער און קינדער פון טאטעס און מאמעס ברידער און שוועסטער, פון הייז און היים און טרייבען זיי נאקעטע, באר־ וועסע לקראנקע? און ווייסט איהר וואו־ הין? — קיין סיביר! אין די וויסטע ווייטע שנעע־מדינות פון סיביר!

ברררר! א גרויל נעהמט מיך דורך. אי וועט איהר מיר פרעגען, למאי, גערשוני? דער גרויסער רעוואלוציאנער גערשוני איז אייך געווען א איד. איהם האט געמעגט אנשטעהן צו געהן אין סי־ ביר?

אבער גערשוני האט זיך טאקי ניט גע־ פוילט צו אנטלויפען פון סיביר ווי איהר ווייסט אפשר אין א פעסעל קרויט און דערפאר טאקי האב איך מיך גאר ניט געוואונדערט ווען איך האב דערטאפט א גאליציאנער אידעל וואס איז אויך אנט לאפען פון סיביר — אין א פעסעל קעז. מיט וואס א שטייגער איז קרויט א גרעסערער יחסן פון קעז?

הכלל איך וועל אייך דערצעהלען דיא מעשה פאדראבנע:

בשעת אייערע פיינע לאנדסלייט די רוסען זיינען געווען פאר א יאהרען צו גאסט ביי אונז אין גאליציען זיינען זיי געווארען מיט אונזערע אידעלאך גאנצע שמעלקעס. וואס טויג אייך גאליציען? קומט בעסער אביסעלע צו אונז קיין סיביר אויף מלחמה לשון הייסט דאס געגומען "גייזעלען", און אויף פראסט אידיש — געזעגענט זיך מיט אייער לעבען, זאגט אב ודוי און קומט!

און עס איז געווען ווי איך האב אויבען דערצעהלט הונדערטע טויזענדער גאליצ־

(פארטזעצונג אויף פיידזש 5.)

MADE IN CANADA

דאס ברויט וואס מאכט מארדאן א געזונגען קערפער מוז געמאכט ווערען פון גאנצע ווייץ קערענדלאך — ברויט פון ווייסע מעהל קאן דאס ניט טהון — דאס זא גענאנטע „גאנץ ווייציגע מעהל ברויט" קאן עס אויך ניט טהון: דאס איינציגע ריכטיגע גאנץ ווייציגע ברויט איז

TRISCUIT

(טריסקויט)

עס ווערט געמאכט פון גאנצע ווייץ קערענדלאך געקאכט אויף סטיעם, געהאקט, צוגי— געדריקט אין א ווייפער און געבאקען פון עלעקטריצעט. דאס גאנצע פלייש פון דעם גאלדענעם ווייצען ערטיג געמאכט פערדייליכער פארם און אין קלענסטען פארמאט. א געזונטער מאכל אנשטאט ווייסע מעהל ברויט — א בא'טער פאר פארבייסען פאר אנשטאט פיס אדער ווייכען קעז. — כרופקע, קנאקענדיג און צופריעדענשטעל ליג.

Made at Niagara Falls, Ontario

Toronto Office: 49 Wellington Street East

42-J